

Izhaja
vsak drugi in četrti
četrtak v mesecu.

Naročnina
stane
80 kr. na leto.

Posamezne številke
se dobivajo po 5 kr.

GLASNIK

Naročnino in dopise
pošiljajte uredništvu
»Glasnik«
Cesta v Mestni Log 4.

Oglasila
delavcev, ki nimajo
dela, ali delo-
dajavcev, ki iščejo
delavcev, se vsprej-
majajo zastoj!

Krščanski delavci, združite se!

Štev. 19.

V Ljubljani, 12. avgusta 1897.

Letnik III.

Naša in naših nasprotnikov agitacija.

Gotovo je, da nobena javna zadeva ne vsepa brez agitacije. Treba je ljudi navduševati za stvar, jim prigovarjati, pomagati jim, da se znebó raznih predsodkov, da se oprimejo stvari, za katero se gre.

Krščansko-socijalna načela so jedina rešitev delavskih stanov in z njimi človeške družbe. Naša dolžnost je torej skrbeti, da ne ostanejo pod mernikom, marveč da se postavijo na svečnik, od koder naj razsvetlujejo in grejejo trpine. Zato moramo agitovati za nje z vsemi svojimi silami. Snujmo društva v njihovem smislu, prirejajmo shode, širimo časopise, ki jih razglašajo! Poleg tega poskušajmo zasebno pri vsaki priliki pobijati zmote, ki se širijo po nasprotnikih vstrajno in pogumno, kot se odločnim možem spodobi. Vsak zaveden član naših organizacij bodi tudi neustrašen agitator za sveto stvar. Toda pri tem ne smemo pozabiti, da ima tudi agitacija svoje meje. Pošte na mora biti v vseh ozirih, sicer ne more prejeti božjega blagoslova. Laži in obrekovanja, lizunstva ali sovražnega natolcevanja ne sme biti pri nji. Neustrašenost se mora združevati s spoštovanjem do zakonite oblasti, vnema za sveta načela mora biti v zvezi z ljubeznijo, katero nam nalaga naša vera tudi do nasprotnikov.

Ravno od nasprotnih socijalnih demokrotov se lahko učimo, kakšna agitacija je napačna. Socijalni demokratje so in še sedaj silno agitujejo zase. Toda njihova agitacija je lažnjiva. Vsaka laž jim je dobra, vsako obrekovanje jim je všeč, če le kaj izda. Njihova agitacija je sovražna vsaki veri, vsaki oblasti, vsakemu redu v človeški družbi. Podložnike hujskajo k upor, predstojnike brez izjeme valjajo v svojem blatu. Socijalno-demokratska agitacija je hinavska. Ravno tisti, ki se kažejo na skrivnem kot najhujše rovarje, se v lice prilizujejo svojim predstojnikom in tožijo svoje tovariše. Njihova agitacija je nestrpna. Kjer ima kak socijalni demokrat kaj besede, tam je gorjé našim možem. Preklinjajo, zmerjajo jih kot bi bili zbesneli in pri vsaki priliki jim hočejo škodovati. Njihova agitacija širi le razdivjanost in vedno večjo neumnost med ljudstvo. S samimi besedami se igrajo. O klerikalstvu, o krščanskem socijalizmu, o cerkvi mečejo zabavljice, ne da bi pojasnili, kaj pomenjajo besede, katere govoré.

Razven voditelev ne ve nobeden, za kaj se prav za prav gre. Skrivajo se za publice brez vsakega pomena, brez jedra.

Čudno je, kako morejo pametnega človeka spraviti pod-se. V jedni sapi kričé po shodih, da delavci nimajo niti za sol, da lakote mrjô, zraven pa iz njihovih žepov vlečejo zadnje krajcarje v svoje namene. — Vedno trdé, da so na postavni poti in da hočejo postavno delovati. Če se jim pa kedo upre, pa kriče, da jih toži. Ali se more tožiti tak človek, ki hodi postavno pot? Ali se je treba možu, ki se drži zakonov, bati javnosti?

Najhujše pa je to, da je socijalno-demokratska agitacija tako draga za delavce? Agitatorji so dobri plačani gospodje, ki ne storé nobenega koraka zastoj. Vsako pot, vsak govor, vsako besedo, ki jo zapisejo, si jo mastno zaračunajo. Da shodi bolj vlečejo, pošiljajo tudi ženske misijonarke od mesta do mesta, da razglašajo »prosto ljubezen« in vse druge grde nesmisli socijalno-demokratskih načel.

Taka ne sme biti naša agitacija. Zanj potrebujemo prepričanih mož, ki se žrtvujejo za stvar in delajo s prepričanjem, da če Gospod ne zida hiše, se zastoj trudi, ki jo zidajo. Bog nam daj obilo čilih, junaskih pospeševalcev naše svete stvari, potem se sesede nasprotna agitacija nazaj v judovsko blato, iz katerega se je skotila!

Kaj bo z našimi stanovanji?

I.

Skrb za stanovanje je gotovo jedna največjih skrbi, katere tarejo ubožno delavsko ljudstvo. Bridko je videti mater proletarske družine ali očeta, ubožnega delavca, ko išče stanovanja; hodita od hiše do hiše, vprašajoč, ali je kaka soba za oddati. Gospodarji jima ponujajo sicer lepe, prostorene sobane, toda z visoko stanarino, katere priprost delavec s svojimi pičlimi dohodki nikakor ne more zmagovati. Družin, katere so nebesa obogatila s kopo otrok, se vse boji; sploh, kdor je kedaj skusil, kaj se pravi iskati stanovanja, mi bo pritrdil, če pravim, da je gorje tistemu, ki nima lastnega doma; kot tujec pride v hišo, kot tujec jo zapusti. Težko je proletarcu stanovanje najti, a še težje ga ob določenem roku pla-

čati; boj [nižjih slojev, delavcev in malih obrtnikov, je v prvi vrsti boj za stanarino. Vprašanje gledé stanovanj je jedno najbolj perečih vprašanj, s katerimi se je baviti socijologu, socijalnemu časniku in ljudstvu samemu. Naš ljubljani »Glasnik« je v tem oziru že marsikaj pisal o delavskih stanovanjih in bo še pisal.

Po potresu se sedaj v Ljubljani neizrečeno veliko zida; zidajo se krasne palače z raznovrstnimi okraski; vsak posestnik, ki si zgradi novo poslopje, gleda pred vsem, da odda strankam le velika in seveda tudi draga stanovanja. Seveda tam ni prostora revnim delavskim družinam. Cenega in zdravega stanovanja delavcu sedaj skoro ni mogoče več dobiti. Kako naj delavec z dnevnim zaslužkom 80 kr. ali 1 gld. redno preživlja sebe, ženo in otroke, poleg tega pa plačuje kakih 100 gld. za stanovanje. Navadno si pomaga s tem, da vzame v stanovanje še jedno ali več oseb, večinoma samskih delavk; s tem je sicer rodbini v toliko pomagano, da more o pravem času plačati stanarino, toda kake posledice! Tesni in že itak nezdravi prostori so prenapolnjeni. V sobi, kjer bi sicer smelo stanovati troje oseb, stanuje jih po šest ali sedem. Lahko rečemo, da dve tretjini delavskih stanovanj je prenapolnjenih. Tako nakopičenje oseb v tesnem, temnem in mokrotnem stanovanju mora prvič že v npravstvenem oziru imeti pogubonosne posledice; pravo, intimno družinsko življenje, kakoršno nahajamo le v ožjih rodbinskih krogih, je tukaj nemogoče; nemogoča je versko-nravna vzgoja otrok; kajti otroci vidijo in slišijo marsikaj, kar jih stori pokvarjene že v nežni mladosti. Prisostvovati morajo pogovorom odraslih in žalibog so isti v toliko slučajih še za odratle nespodobni, kamoli še za deco. In v zdravstvenem oziru! Brezmejno prenapolnjena stanovanja so gnezdo nebroj boleznim; okužen zrak, ki napolnjuje take izbe, mokro zidovje, brez potrebne svetlobe in ventilacije, vse to provzroči, da so otroci, ki morajo bivati v tacih brlogih, bledolični, slabotni, bolehní, skrofulozni itd. Učeni možje trdijo, da mora v zdravem bivališču priti na jedno osebo 15 kub. metrov zraka. Pa pojdemo zjutraj v spalnico srednje velikosti, kjer je spalo šest ali sedem oseb, nekaj na posteljah, nekaj na tleh, navadno pri zaprtih oknih, kak zrak nam udari v nos! Po zimi se večkrat pripeti, da niti luč v tacih prostorih ne more goreti.

Na Dunaju so letos v 11. okraju, kjer stanuje na tisoče delavcev, preiskovali stanovanja opekarniških delavcev; našli so neznosne razmere; v jedni sobi je spalo po deset oseb, na vsaki postelji najmanj dva odrasla in še kak otrok. To je uradno dokazano. »Moja hiša je moj grad«, pravi srečni Anglež. Naše obubožano ljudstvo ne more tako reči. Nima lastnih domov, dasi bi jih zaslužilo; da jih bo kedaj imelo, na to treba delati in zato z veseljem pozdravljamo solnograški shod; najvažnejše poročilo na tem shodu je bilo ono o društvu za zgradbo delavskih stanovanj, in o katerem bode »Glasnik« prihodnjič obsirneje poročal. Ako se bode ta načrt uresničil, potem se bodo delavci po vseh planinskih deželah z veseljem in s hvaležnim srcem spominjali tega shoda. Bog daj!

Naša organizacija.

Javen društveni shod slovenskega katoliškega delavskega društva zborujoč v Ljubljani dne 17. julija t. l. izreka: 1. Vladi na Dunaju se izraža popolno soglasje gledé jezikovne naredbe za Česko in Moravsko, ker se s to naredbo skuša uvesti narodna enakopravnost in pravičnost v praktičnem življenju, kakor nam isto zagotavlja § 19. osn. drž. postave. 2. Visoka c. kr. osrednja vlada se pozivlje in prosi, da v spopolnitev splošne narodne enakopravnosti izda, kakor za Česko in Moravsko tudi za druge dežele z mešanim prebivalstvom onim slično jezikovno naredbo. To naj bi se posebno izvršilo za Primorje, Istrijo s Trstom, Koroško, Kranjsko in Štajersko. 3. Ker je sedanje posredovanje v Ljubljani v rokah privatnih ljudij, in je pri tem veliko nedostatkov in škode za delo iskajoče ljudi, vsled tega je nujna potreba, da mestni zbor ljubljanski sklene ustanoviti občinsko posredovalnico za delo, katere delokrog naj bi se raztegnil vsaj na meje kranjske dežele in na vse poštene stroke dela. Posredovanje naj bi se vršilo za deloisajoče stranke brezplačno. 4. Javni shod slovenskega katoliškega delavskega društva zborujoč dne 17. julija t. l. v Ljubljani pozivlje in prosi slovensko krščansko narodno zvezo državnega zbora, da se ista kar najpreje mogoče v državnem zboru loti delovanja v varstvo delavcev. Pred vsem je nujna potreba ustanovitve državne zavarovalnice za starost in onemoglost vseh vrst delavcev, preosnova bolniških blagajnic in blagajne za nezgode, znižanje zakonitega delavnega časa vsaj na 10 ur na dan, zakonito reguliranje minimalne delavske plače, zakon za revizijo in cenjenje stanovanj, preosnova obrtnega nadzorništva, snovanja obrtnih in kmetijskih zadrug v smislu avtonomije obrtnega in kmetijskega stanu in konečno zakoniti popolni nedeljski počitek, ki naj se raztegne tudi na privatne uradnike in pisarje. 5. Zbrani na javnem shodu pozivljamo državne poslance, da v bodočem zasedanju državnega zbora skušajo skleniti določbo, s katero se olajša dolžnost rezervnih vojakov pri domobrancih od jednega meseca na trinajst dnij.

Shod slovenskega katoliškega delavskega društva v Ljubljani dne 31. julija se je zelo dobro oponesel. Pri južnem kolodvoru zbralo se je zbralo veliko število ljudij, med njimi tudi nekaj socijalistov. G. poslanec dr. Krek je obsirno govoril o stvareh, ki se imajo obravnavati na solnograškem shodu. Nastopil je tudi nek socijalni demokrat, kleparski pomočnik in se grozovito osmesil. Njegov najkrepkejši dokaz je bila obrabljená publicá: »Zakaj, hudiča, pa vaša stranka, ki je imela 2000 let vse v rokah, ni nič storila za delavca?« Naši govorniki so možu dobro posvetili.

Shod na Gomilskem prepovedan. Katoliško politično društvo za vranski okraj je za 25. julij napovedalo ljudski shod na Gomilskem. Zanimanje za ta shod je bilo nepopisno, toda — c. kr. okrajno glavarstvo v Celju je shod prepovedalo. Vsemu svetu pa bodi povedano, da c. in kr. okrajno glavarstvo ni branilo soci-

jalnim demokratom prirejati shodov in še celo — kakor poroča »Slov. Gospodar« — brez komisarja. Naj bi naši poslanci tako postopanje na pristojnem mestu označili in poskrbeli, da se našemu ljudstvu ne bode krátila svoboda zborovanja. Društveni shod je bil torej preprečen. Na nasvet gosp. dr. Kreka se je nato odposlalo kakih 350 vabil po § 2. Zbranim povablencem je potem poslanec dr. Krek v dolgem govoru razpravljaval o socialnih stvareh in osvetlil počenjanje socialnih demokratov. Na poslušalce je napravil ta govor velikansk utis. Izgredov ni bilo nikakoršnih.

Delavski in obrtni shod v Solnogradu se je vršil v najlepšem redu. V nedeljo dopoldne je bilo zaupno posvetovanje došlih vdelešencev, katerih je bilo okoli 1000; zastopane so bile vse planinske dežele. Navzoči so bili tudi naslednji državni poslanci: Axman, Bielohlavek, Tusel, dr. pl. Fuchs, Schoiswohl, Herg, dr. Krek, Loser in Wedral. Liberalno-nemški distrikt se silno togoté nad tem shodom ter kričé o zatiranju nemškega jezika; njim ni za resno delo; jezé se, ako se gre zoper židovski liberalizem. — Predsednikom shoda je bil na predlog pripravljalnega odbora izvoljen Schönemann, črevljarski mojster iz Gorenje Avstrije, za prvega podpredsednika pleskarski pomočnik Hagedorn, za drugega podpredsednika pa krojaški pomočnik Preuss. V imenu solnograške dežele je pozdravil ta shod deželni glavar Winkler. Shod je brzojavno pozdravil tudi dunajski župan Lueger in uredništvo »Hrvatskega Radnika«. — Prvi je govoril prof. Gratl iz Bilina o položaju delavskih stanov in njih rešitvi. Obširneje poročilo o tem in o drugih govorih objavimo prihodnjič. V imenu slovenskih delavcev in obrtnikov pozdravil je zborovalce načelnik železničarske zveze med burnim odobravanjem. V ponedeljek je pri posvetovanju občne sekcije obširno poročal g. dr. K r e k o delavskih hišah in stavbenih društvih. Zbor mu je soglasno izrekel zahvalo. Gostinčar je zagovarjal konsumna društva, krščansko šolo in varstvo delavcev.

Iz Idrije. Mnogo, mnogo se je zgodilo v tem času, kar sem vam zadnjič poročal. Pred vsem smo dobili novo glavo — v osebi g. župnika šturskega Mihaela Arkota. Da smo svojega dekana slovesno sprejeli brez razlike stranke, ni treba omenjati. Zato tudi nismo poslali v svet nikakih poročil. Najlepša vest bode, ako bomo mogli reči čez leto in dan: kakor smo pokazali ob vsprejemu lepo edinost, tako je sedaj naš dekan tečaj, okoli katerega se sučemo. Prvič je dekan v javnosti nastopil 1. avgusta na shodu dr. Žitnika v Črnem Vrhu, kjer je bil voljen predsednikom ne malo pomenljivemu shodu. Malo shodov je po Kranjskem, kjer bi bilo zastopanih toliko strank in strančic, kakor jih je bilo na tem. Videl si množico katoliško-narodnih mož poleg naprednjakov, pa zopet »katoličanov« iz Idrije poleg voditeljev socialnih demokratov idrijskih. Zanimalo nas je zlasti, kak vtis napravi shod na poslednje, katerim radi žalostnih idrijskih razmer doslej ni bila dana prilika čuti kakega katoliško-narodnega poslanca. Veselilo Vas bode, ako Vam sporočim, da sem čul na svoje lastno uho po-

hvalo izrekati dr. Žitniku. Mej govorom in po govoru vedli so se povsem dostojno. Kar čudil pa sem se, ko sem videl v prav živahnem a prijaznem razgovoru po shodu voditelje socialistov z našim katehetom. Kakor sem opazoval, razumeli so se prav dobro. Skupil jo je pa komi pri vdovi g. Fani Lapajne v Idriji, Blaž Logar iz Železnikov. Interpeliral je namreč dr. Žitnika, zakaj katoliška narodna stranka ne vsprejme sprave, katero narodna tako ponuja; vprašal je tudi, zakaj kmetov ne neha hujskati, direktnih in tajnih volitev jim pa vendar ne privošči. Državni poslanec posvetil je mladeniču tako, da posej ni vedel, kam bi se del. Zatekel se je k socialnim demokratom, in vse je trdilo, da je njih privrženec in govoril v njihovem imenu. A čujte! Z vsemi štirimi so se ga branili, kar zahtevali so, da mora preklicati, kdor si je upal reči, da je njihov. Domov prišedši je tožil mladi interpelant v neki gostilni nad svojim porazom, jezil se celó nad nekim vseučiliščnikom, češ: Bog ve, na kaki univerzi se je gospod le šolal, da more biti tak klerikalec. Bog daj, da bi imeli naši socialisti večkrat priliko poslušati take moze kakor je dr. Žitnik! Potem bi kmalu zasijala zvezda jedinosti. In jedinosti! Kako bi je bilo potreba rudarjem zlasti v teh dneh v Idriji! Približuje se namreč čas, ko bode občni zbor, na katerem se bode odločevalo o usodi bratovske skladnice naše, ki ima imetja nad 200.000 gld., razpravljalo, kako bi se novo uredile pokojnine. Kaj se bode neki doseglo na enem občnem zboru zlasti sedaj, ko je vse tako raztrgano! Nad 80 paragrafov štejejo nova pravila, in vse to v par urah presoditi? Res so bila pravila razstavljena v enem izvodu mesec dni, pa kaj je to za 1200 delavcev! Zakaj bi se ne bilo raje kar med delavce razdelilo več izvodov, da bi jih mogli večkrat pregledati, med seboj se posvetovati, kaj bi se dalo k r a j e v n o primerno premeniti, zlasti kako zagotoviti po pravilih, da obdrže žito in drva pod istimi pogoji kakor sedaj, sploh: da bi si mogli sami rudarji sodbo napraviti o pravilih, ne pa r a v n a t i s e p o t e m, kar zvedo od Boga si ga v e d i k a t e r e s t r a n i. Rudarji bi stavili predloge, kakor jih izkušnja uči. Koliko bi bilo manj hujskanja, koliko manj upornosti! Občni zbor ima tudi tedaj šele nekaj pomena, ako rudarji res vedo, za kaj se gre. Sedaj le tožimo, slabo je za upokojeence, slabo za ponesrečence, slabo za bolnike, slabo za vdove in sirote. Ko pride nova pokojninska uredba v razgovor, tedaj imajo rudarji priliko, da stavijo primerne nasvete in predloge, od katerih ne smejo odjenjati. O takih primernih nasvetih in predlogih se morajo pa že pred zborom posvetovati in zjediniti. Upamo, da bode naš državni poslanec za peto kurijo radovoljno idrijske delavce v tem podpiral. — Ako Vam omenim, da letos bridko kosi bela žena mej našo mladino, čvrstimi mladeniči in dekleti v dvajsetih letih, povedal sem za danes, kar sem imel na srcu. Ta nesrečna sušica je vzela tudi katoliški delavski družbi mladeniča Antona Miklavčiča, ki je bil od prvega početka do svoje smrti — torej v najhujši dobi — njen zvest ud. Knjižnica katoliške de-

lavske družbe izgubi ž njim jednega najboljših znancev, najmarljivejših čitateljev. Blagi prijatelj, počivaj v Gospodu! — P. T. Ako Vas bode veselilo, pridite 22. t. m. na Brezje. Pride namreč nad 130 romarjev Idrijčanov, udov katoliške delavske družbe. Romanje bo spremljal katehet Oswald. Komur je mogoče, naj se udeleži romanja na Brezje k Materi Božji z našimi sotrpini. Na svidenje!

Nekaj za gospode občinske tajnike. Kdo li zamore našeti današnje vsestranske organizacije? Rokodelci, da, tudi delavski stanovi so uvideli v sedajnosti in prihodnosti resne čase, kateri v prvi vrsti zahtevajo nižje kakor tudi srednje sloje ljudstva na žrtveni oltar. Vse giblje in se bliža stroju socialnega vprašanja, katero že več ali manj goni parna sila obstoječa iz proletarskega znoja. Toraj vse dela za zboljšanje svojega obstanka — z namenom z združenimi močmi vsaj toliko doseči, da bi na stara leta z obrabljenimi močmi smelo pobirati ondu drobtinice, kjer kosi od mize padajo. — Diurnisti bodo vsled nove postavodaje imeli deloma zavarovano prihodnost in položaj za iste se je z ozirom na sedanje stanje zdatno zboljšal. Iz srca jim privoščimo in čestitamo na vže zdavnaj zasluženi pridobitvi, dobro vedoč, da se tozadevno nimajo zahvaliti visoki vladi, ampak vrlim poslancem in posameznim »šefom«, kateri so za uboge reve že dalje časa vstrajno delovali. Čudno, da ima vsaka stroka svoje prijatelje ter dobromisleče faktorje — in le eno kategorijo, katera pa ni malega pomena, pestuje še vedno mačehino naročje — pojoč ji žalostno in obupno pesem. Kdo li si ti? Žalibog, nič manj nego — občinski tajnik. Evo dokazov za našo trditve: Občinski tajnik je privaten uradnik, ki dela za državo in deželo in sicer z neomejenimi uradnimi urami, kajti gorje mu, ako isti v slučaju potrebe izven uradnih ur, bodisi že ob 6. uri zjutraj — mogoče tudi preje — ali ob 8. zvečer — pa tudi kasneje — ni bliskoma pri rokah. Koliko se dandanes od njega kot takega zahteva, vedo dobro gospodje župani in kolegi večjih občin — in vse to za boro plačo. Najpomembnejše pa je vsekakor to, da istemu »Damoklejev meč« vedno nad glavo visi, katerega moč je zmožna brezobzirno na službena leta zaradi kake malenkosti, ki morda s službo še v nikakoršni zvezi ni, ga postaviti s celo obiteljjo vred na cesto in mu potisniti v roko mesto nagrade ključ širokega sveta. To, dragi kolega, je Tvoj program, na katerega moraš vsaj toliko misliti ko na smrt, da Te ne najde nepripravljenega. — Pozor kolegi! Združimo se, osnujmo za za Kranjsko bodisi kjerkoli strokovni shod, na katerem se bodo sklenile primerne resolucije, se izvolila deputacija, katera bi potem na kompetentnem mestu potrkala na sočutna srca za zboljšanje zadevnih tužnih razmer. Na svidenje! Občinski tajnik.

Iz Trbovelj. Tukaj je imela katoliška delavska družba 1. avgusta svoj shod. Povabljenih je bilo tudi več gostov; zborovalcev je bilo okoli 400, mej temi tudi kakih 50 Zagorcev, ki so prišli čez hrib in nas razveselili s svojim prihodom. Govorili so g. dr. Krek, ki je v nad uro trajajočem govoru navzočim pojasnjeval posamezne točke socialnega programa, g. Jakopič o de-

lavskem varstvu in g. kapelan P. Gregorec. Brez dvoma je ta shod veliko pripomogel k utrditvi krščansko-socialne organizacije v Trbovljah.

Klobučarska zadruga. Na Kranjskem se snuje klobučarska zadruga, ki jo najtoplejše pozdravljamo. Misel je izišla iz vrle dolensjske strani. Kakšen je njen namen, izprevidijo naši bralci najlozje iz pisma, ki ga razposilja pripravljalni odbor vsem klobučarjem. To pismo slóve: Častiti gospodje sodrugi! Dne 29. junija t. l. vršil se je shod dolensjskih klobučarjev v Novem Mestu, katerega se je udeležila večina mojstrov te obrti. Na tem shodu poudarjali so vsi navzoči, kako žatostno in obupno peša ta obrt od tistega časa, ko so tovarne začele izvrševati to obrt. Naj dokaže to samo zgled v Novem Mestu. Tukaj je pred nekoliko časom izvrševalo to obrt po sedem mojstrov, ki so imeli zopet okoli 20 pomočnikov in po 10 učencev. Zdaj sta samo dva klobučarja, ki nimata nobenega pomočnika in učenca. Tovarne vzele so torej samo v tem mestu 37 osebam živež, koliko osebam pa na celem Kranjskem. Kako naj se odpomore temu za klobučarsko obrt obupnemu stanu? Jedina rešitev, vsaj deloma, bi bila, da si ustanovimo zadrugo. Ta zadruga bi imela namen: 1. kupovati surovine skupno za vse kranjske klobučarje, 2. si preskrbeti stroje za skupno izdelovanje, 3. pospeševati koristi te obrti z vsemi postavnimi sredstvi. Na podlagi teh navedenih točk smemo upati, da omejimo konkurencu zunanjih, posebno judovskih klobučarskih izdelkov, kajti izdelki bi nas mnogo manj stali, kakor sedaj, ko moramo surovino na drobno kupovati, in celo od judovskih trgovcev. Podpisani odbor stavi Vam, častiti sodrug, jasen pregled delovanja bodoče zadruga, k kateri Vas uljudno vabi, da izrazite pismeno svoj pristop do 1. septembra t. l. k tej zadrugi. — Tako vabilo pošlje odbor vsem kranjskim klobučarjem, in ko se ti odzovejo, skliče se glavni shod vseh kranjskih klobučarjev v Ljubljani. Trdno upamo, da ne bode te prezrli tega prijaznega poziva, temveč z vso vnemo pozdravili ustanovitev prevažne zadruga. V slogi in združenimi močmi moremo rešiti sebe in obrt svojo, zato povejte svoje mnenje in se pismeno obrnite na g. Leopolda Kopač, klobučarja v Novem Mestu, začasnega predsednika. Z pozdravom. Leopold Kopač, klobučar v Novem Mestu, začasni predsednik. Začasni odborniki: Karol Kunc, klobučar v Novem Mestu; Janez Lavrič, klobučar v Toplicah; Anton Terček, klobučar v Metliki; J. Šmalc, klobučar v Mirni; Martin Frančič, klobučar v Črnomlju; J. Rupert, klobučar v Krškem.

Železničar.

Železničarska organizacija. Krščansko socialna železničarska organizacija vrlo napreduje.

Naši železničarji izprevidevajo, da je prišel čas, da odpovedo davek socialnim judokratom. V Ljubljani kakor

tudi po drugih mestih so se sprva ustanovila strokovna železničarska društva, toda kmalo se je pokazalo, da je to le voda na mlin socialno-demokratske stranke. Iz teh društev je izginila vsa strokovnost, namen postal je tak, da bi se potom teh društev širila socialna demokracija med železniškim osebjem, poleg tega pa nabirali tisočaki za »Parteiführer«-je, dr. Adlerja, dr. Ingwera, Tomschika itd. Jeden prvih agitatorjev, ki so se vozili od jedne postaje do druge, je bil tudi »sodrug« Wintersberger; mož govoril je parkrat tudi v Ljubljani. Sprva je bil sprevodnik, a pozneje ga je vodstvo odpustilo iz te službe, a preskrbelo mu takoj drugo pri centralnem vodstvu južne železnice. Samo na sebi to ni nič posebnega, a nam se pa to-le čudno zdi, zakaj da dobiva Wintersberger dopuste od 2 do 3 tednov, katerih ne dobi niti uslužbenec s 30 službenimi leti, še uradnik ne lahko. Potem pa, da dobiva Wintersberger za svoja agitacijska potovanja prosto karto za II. razred na brzovlaku, česar se ne dovoli najzaslužnejšim uslužbencem in uradnikom. In vendar ni Wintersberger niti sprevodnik niti uradnik. Mi bi bili »Delavcu« jako hvaležni, ako bi nam to pojasnil.

Zboljšanje plače. Kakor poroča dunajski list »Vaterland« misli vodstvo južne železnice zboljšati vsakdanjo plačo železniškim dninarjem, — delavcem.

Iz Solnograda. Ondotni shod delavcev in obrtnikov je pozdravil tudi načelnik krščansko-socialne železničarske zveze v Ljubljani, gospod Kuntara. Temu pozdravu je sledilo burno ploskanje zborovalcev.

Röntgenovi žarki pri železniškem osebju. Generalni direktor severne železnice, žid, dvorni svetnik Jeitteles, si je izmislil nov način izkoriščevanja in mučenja svojih podložnikov. Izdal je namreč ukaz, da naj se pri zdravniških preiskovanjih osebja rabijo Röntgenovi žarki, češ, potem se ne bode mogel nihče bolnega delati in res so se železniški zdravniki z vso gorečnostjo poprijeli te metode. S pomočjo Röntgenovega aparata je pač mogoče zapaziti tuje stvari v telesu, ali poškodovano srce ali kak drug organ. Dvomimo pa, če bodo mogli zdravniki konstatirati z Röntgenovimi žarki utrujenost in onemoglost železničarja, ki je bil 24—30 ur v težki službi; tudi ne bodo preiskovali želodca, ako je pri sedANJI plači nekaterih žel. kategorij dovolj redilnih in krepih snovij v njem, tako da bi mogel svojo težavno službo vestno in pravilno opravljati.

Razvedrilo.

Kdo kvari ljudstvo?

(Po Bolandenu priredil Jožef Volc.)

(Dalje.)

Socialni demokratje pa ne tajé le Boga, marveč tudi neumrjocnost človeške duše. Nek socialno-demokratski list piše: »Eno je gotovo, namreč to, da s človeškim telesom zamre tudi duh, in da ta kot jedino

strogo duhovno bitje ne more obstati.*») Tako daleč seze brezbožna napetost socialne demokracije, da najpodleje sramoté največjo človeško čast, neumrjocnost človeške duše. V svoji pesemski zbirki imajo tudi pesem, katero nemški sodrugi kaj radi pojó; v nji je kitica:

Michel, fürchte nichts und laße
Hier auf Erden deinen Wanst,
Später liegst du dann im Grabe,
Wo du still verdauen kannst.

Gledé na to je jasno, da socialni demokratje, ki Boga in nesmrtnost človeške duše tajé, niso pravi kristijani, in obratno, da kristijan ne more biti socialni demokrat. Rušeč vero v svetega, pravičnega Boga in v povračilo dobrega in hudega v večnosti socialni demokratje jemljó trpinu vso tolažbo, vse upanje in veselje do življenja. Uprav naša vera na večno povračilo, upanje na večno plačilo, ki ne odide zvestemu božjemu prijatelju, uprav to nas dviga v trudih in naporih tega življenja. Brez neumrjocnosti duše bi bil človek slabši kot brezumna žival, ki o skrbeh in dušnih potrebah nič ne vé. Zato je nauk socialne demokracije nauk pristnega obupa. In ker se ta nauk dan na dan bolj širi, množe se z njim čudovito tudi samomori in drugi zločini. »Na njihovih sadovih jih bode te spoznali«, opominja božji Izveličar — Ker torej kristijan ne more biti socialni demokrat, je dolžnost dušnega pastirja vsakomur svetovati, da se ne brati s temi brezbožniki. Ne poslušajte njihovega goljufivega sleparjenja! Ne verujte jim, slepe vas in kvarijo! Od ljudi, ki ne verujejo v Boga in nesmrtnost duše, ne more nič dobrega priti. — In če vam smem gledé državnozbornske volitve dati kak svét, bodi ta, da volite onega, katerega vam priporoči za ljudski blagor vedno vneta katoliško-narodna stranka. Ne glasujte z ljudmi, ki so zavrgli Boga in njegovo sveto razodenje. Trdno se oklenite resnice, da kristijan ne more biti socialni demokrat.*

Gospod Orel stopi z govorniškega odra. Njegov govor je napravil globok utis. Kmetje so si molčé pritrjevali.

Ragla si je napačno razlagal to molčanje. Ker so kmetje menili, da je prav tako nespodobno v gostilni kot v cerkvi gospoda med »pridigo« motiti, zdržali so se tudi tu pritrjevanj in pohval. Socialistični agitator pa je sodil, da so kmetje še neodločni in omahljivi. Da jih do cela pridobi, se enkrat stopi na govorniški oder.

»Gospoda! Kar je gospod župnik s svojega stališča povedal, to je z njegovega stališča povsem prav, — jaz ne zanikam, prične s skoro ljubeznivim glasom. »Duhovnik, ki svoje dolžnosti spolnuje, ne more drugače govoriti. Sicer pa mi le dovolite opombo, da je po načelih socialne demokracije vera povsem zasebna zadeva. Vero kdo imej, kakoršno in kolikor hočeš. Mi se ne dotikujemo verskega preprišanja. Mi spoštujemo vsakega »vernika, posebno še oznanjevalce vere — duhovnike.

»Ni res!« zakliče nekdo in iz množice se pririje mlad kmet. »Možje, Ragla naj nam nika ne laže, mari

*) Donai, ABC des Wissens, str. 20.

smo mi butci in osli? Da se je ravno sedaj-le zlagal, naj vam povem, možje, če vam je prav! — Prav! Le govori! — dé več glasov. — Pretekli petek sem bil v Gozdinju, prične mladi mož. — V ribji ulici srečam dva ptujca. Eden je oni le mož, ki sedi tam-le poleg našega župana. Gospod je imel dolgo črno suknjo — mislil sem, da je duhovnik. Tako je mislil menda tudi Ragla, ki je onđaj stal pred durmi svoje prodajalnice in sršel v duhovika kot stekel pes. Komaj šest korakov dalje sem stal jaz in čul sem, kako je sikal: Far! Le počakaj, prokleta farja zaléga! Še visel bodeš. — Tako je govoril Ragla, in to je gotovo malo drugače kot ono, kar je prej govoril. Pred prodajalnico je bil odkritosrčen, — tu pa je neumnim kmetom lagal. Tu je čvekal, kako duhovnike spoštuje, — tam je pa trdil, da morajo se vsi viseti. Ko bi prišli sociji do vlade, napravili bi jo prav tako, kakor rudeči Jakobinci na Francoskem: vse duhovnike bi obglavili. — Tako bilo! Sociji menijo, da smo kmetje butci, katere vsak potepač in pohajač lahko nalaže in opehari. — Dobro si jo izpeljal! — pritrđijo kmetje. — In jaz pravim, — dé konečno župan, — jaz pravim, da naj se sociji ogibljejo poslej naše vasi, sicer jim bomo v gotovini pošteno plačali, kar jim gre. Brez Boga, brez duše, brez zakona — tak človek je za svinjak, — tja pa mi ne gremo. Mi ostanemo ljudje in katoliški kristijani. Kar so nam gospod župnik svetovali, to bomo storili: volili bomo poštenjaka — pa je! — Tako je — enoglasno! — pritrđijo kmetje. — Možje, čujte! — spregovori še enkrat župan. — Do smarnic je še dobro uro časa, — vroče je kot pred Božičem na zapečku — hajdimo na vrt in izpraznimo ga par bokalov. I no, kaj bi se držal ko živ smrtni greh. Saj res! — Vsi mu glasno pritrđijo. V hipu so bile vse maize zasedene. Kajpak da se je govorilo o lepi in modri župnikovi »pridigi« in socijalnih demokratih. (Dalje sledi.)

Drobtine.

»Delavcu«! Ker nas in naš list imenuje gospoda pri »Delavcu« in »Svobodi« lažnike, si usojamo tukaj nekatere opazke zapisati, iz katerih lahko bralci sami sodijo, kje je laž doma in kje ima največ upliva. »Delavec« št. 19. piše o nekem gališkem listu »Grzmot«, da prinaša take beležke in članke, da je naš lažnik »Glasnik« še poštenjak. Ali tukaj je gospoda pozabila natisniti, katere članke smatra za tako slabe in umazane, da jo je kar strah. Tudi ne pove, zakaj da pravi »Glasniku« lažnik. Seveda je pri »Delavcu« in »Svobodi« vsaka poštena beseda laž, zato ker imata laž za najbolje orožje proti krščanskim socijalistom, zlasti pa proti duhovščini. Ker nam pa do sedaj še niste nobene laži dokazali in nobene naše trditve ovrgli, vas tukaj pozivljem, da to storite, kar smo mi vam že nestevilnokrat storili. Mi popolnoma z mirnim srcem čakamo vašega odgovora,

ker dobro vemo, da vi tega storiti ne morete, ako hočete količkaj trezno misliti; kajti naše trditve so bile do sedaj še vedno resnične in opravičene, kar bodo tudi za naprej. Nam nihče ne diktira, kako se mora postopati, kakor vam vasi židovski voditelji. Nas ne vodijo židovski izkoriščevalci kakor vas, nas ne vodi nihče drugi, kakor naša načela in teh se hočemo držati. Ako »Delavec« in »Svoboda« se tako lajata nad nami, mi bomo šli mirno svojo pot, ker vemo, da je prava, in od te nas nihče ne odvrne, tudi najboljši židovski agent ne. Zakaj nas nazivljete lažnike, to tudi sami pripoznate. Evo en dokaz! Nedavno je sedelo v neki gostini par socijalnih demokratov in nek plačan agent med njimi. Razgovor je bil seveda o krščanskih socijalistih in pa o »Glasniku«. Zasukal se je pogovor tako, da je en socijalen demokrat rekel svojemu pastirju: Potem imajo pa krščanski socijalisti prav. Tega mu pa gospod agent ni ovrgel, ampak je pripoznal, ker sam dobro ve, da je resnica, kar je prej trdil, ter je odgovoril: Seveda imajo prav. Ali mi moramo pa drugače trditi, ako hočemo ljudi na svoji strani imeti. — To je bil odgovor agenta, kateri živi od žuljev ubogih trpinov. Ako vam je pa to premalo jasno, vam prihodnjič označimo ime misijonarja in gostilne. Toraj kdo hoče ljudi v temi imeti? Mar ne socijalna demokracija? Z lažjo in enakimi sredstvi hoče imeti ljudi na svoji strani. Tukaj se jasno vidi, da beseda lažnik pripada popolnoma vam in vašim umazanim listom. Zelo se vam golče po vaši železničarski organizaciji, pa ne zato, da bi imeli kaj za železničarje, ampak po vplačilih, katere so vam donašali, vam je dolgčas. Pa železničarji so že spregledali v veliki večini in vas spoznali, kaki osrečevalci ljudstva ste. Ni zastoj rekel pri zadnjem shodu v Ljubljani »sodrug« Mihevc, da je veter potegnil in poglel pšenico. Res vam je ne samo poglela, ampak odcvetela in zelo snetjava postala. Upamo, da ne bode nikdar več za vas popolnoma ozelenela. Na svidenje!

Delavske plače v Ljubljani. Ker je že zadnji Glasnik omenjal delavske plače v Ljubljani, naj se mi omenimo svoje plače. Pisalo se je, da znaša delavska dnina v Ljubljani 70 do 90 kr. Mogoče, da se res kje tudi po 90 kr. plača na dan. Ali pri magistratnih delavcih v Ljubljani od 90 kr. niti misliti ni. So nekateri tako srečni, da imajo celih 80 krajcarjev dnevne plače, pa še ti so redki. Najbolj čudno pa je to pri nas mestnih delavcih, da se plača večinoma le tistim delavcem, kateri so še malo časa v službi med mestnimi delavci, po 80 kr., tistim pa, kateri že delajo 16—20 let, pa samo 70 kr. Mi starejši delavci iz srca privoščimo mlajšim, saj je dovolj malo 80 kr., samo tega si ne moremo v glavo vteptati, kako da more mestni magistrat dati vsako leto poročilo, da je v Ljubljani dnina 70—90 kr., in svoje delavce plačuje večinoma po 70 kr. Čudno je, da gospodje pri mestni upravi tako slabo svoje delavce plačujejo. Mestni magistrat bi moral biti za vzgled drugim delodajalcem, a žalibog je za delavce še v kvar. Ako pomislimo, da mora mestni delavec za 70 kr. celi dan pri vsakem vremenu na prostem delati in kakor so ne-

kateri, v petek in svetek vpreženi, da morajo nositi smeti in drugo šaro, se mora vsakemu v srce smiliti in se čuditi. Sedanje razmere v Ljubljani so tudi jako žalostne za delavce, stanovanja so tako draga, da ni mogoče shajati. Za mestne uradnike, za sluge se je precej poskrbelo, samo za delavce nič. Mi ne mislimo s temi skromnimi vrsticami nikogar žaliti ali napadati, mi hočemo s tem samo svoje žalostno stanje nekoliko označiti, da ne bi kdo mislil, da se nam Bog zna kako dobro godi. Mi prosimo, da bi gospodje pri mestnem magistratu, kadar se gre za kako polajšanje ali zboljšanje tudi nekoliko na mestne delavce ozir jemali. — V imenu več mestnih delavcev

Romar.

Podraženje živil. V zadnjem času se je v Ljubljani nečuvveno podražila moka. V teku osmih dnij poskočila je v ceni za 6 kr. kilo. Ako pomislimo, da je moka poglavitni živež, moramo pač vzklikniti: Kam pridemo, ako ostane pri tej draginji ali pa še celo podraži, kar tudi ni nemogoče. Brez dvojbe imajo pri tem največjo škodo delavci in obrtniki. Ako hoče delavec po sedanji ceni moke kupovati, bodisi moko ali pa kruh za družino, mu sedanja draginja vzame gotovo najmanj jeden dan zaslužka v tednu. Kako je pri tem mogoče shajati delavcu z 80 kr. ali pa goldinarskim dnevnim zaslužkom. To je odločno nemogoče. Za druge stanove, kakor uradnike, skrbi v tem slučaju država in poslanci prav pridno bezajo v tem smislu. Toda delavcev se nihče ne spomni. Najbolj čudno pa je, da se tudi delavcem v državnem podjetju — tobačni tovarni, ni dala nobena podpora. Saj menda vendar le delavci pripomorejo k dobičku blizu 60 milijonov goldinarjev, koji dobiva država od tobaka. Ne samo za uradnike in poslovodje, marveč za vse stanove je draginja, ki jo pa najbolj občutijo tisti, ki za največ dela najmanj zaslužijo. Zdi se, kakor bi nekateri, ki godejo na državnem vozu »prvi glas«, bili prepričanja, da si delavec ob času draginje lahko »zadrigne želodec«, zato mu menda nikjer ne dajo nobenega zboljšanja. Od zasebnih podjetnikov vemo, da delavci iz lepa ne dobijo kaj. Sicer je pa menda podraženje moke sama spekulacija, s katero si bode napolnili žepe nekateri siti žitni borzijanci. Pri tem se ravno kaže jasno dovolj, da se ima odpraviti v korist ljudstva sedanja borza. Kmetje ne bodo prekupcem dražje prodali žita, ljudstvo mora pa moko toliko dražje plačevati. Denarni kralji se igrajo z uboštvom ljudstva, toda dolžnost države in ljudskih zastopnikov je, da zabranijo te sleparske igre. Stanovanja so draga, živež se draži, delavske plače so pa vedno jednake. Ni čuda, da smo delavci vsled tega že vsi obupani, in ako pojde tako naprej, bomo počasi tudi na vse pripravljeni. Zatorej je zadnji čas, da se vsaj deloma vredni sedanji socialni nered ter se pomaga tam, kjer je pomoči najbolj potrebno — pri delavskem ljudstvu.

Iz Vojskega. Naša fara je najvišja izmed vseh fará na Kranjskem. Stara vera, stari običaji in navade bile so tukaj vedno v čisljih. Pa tudi iz starodavnih časov znana burja bistri vrhove naših gorá in odnaša vsak slab izpuh daleč od nas. Žalibog se je v najnovejšem

času smrad idrijskega kotla celo do naših zračnih višav povspel, toda vojskarska burja ga je kar nagloma odnesla čez drn in strn. V dokaz naj služi le mala dogodbica. V dan sv. Jakoba, 25. julija, praznujemo mi tu gori cerkveni shod, h kateremu se zbere mnogo ljudstva. Po dokončani službi božji zbralo se nas je nekoliko pravih pravcatih Vojskarjev v gostilni pri Gnjezdu. Pa glej ga spaka; prišlo je popoludne sem gori tudi nekaj idrijskih mokračev s svojim laznjivim kljukcem, »Delavec« imenovanim. Imen idrijskih zgag ne bom našteval. Nam ni za osebe, temveč le za njih dejanja. Če hoče pa kdo izmed mokračev imena zvedeti, mu radi postrežemo. Mogočno se vsedejo ti možje za mizo, videlo se jim je, da se čutijo, da so kaj več, kakor »t a p r o k l e t p a u e r«. Pa je vendar čudno to, da ravno tisti idrijski mokračí, ki vedno tožijo, kako nizko plačo imajo, kaki grozni sužnji da morajo biti svojim uradnikom nasproti, da ravno tisti silno visoko svoje nosove vihté in glave (prazne!) po konci držé, kadar se ponižajo, med te »p r o k l e t e p a u e r« priti. Kmalu so razgrnili pred sebe svoj evangelij, »Delavec« imenovan, in imenitno iz njega glasno brali; bili so potem tudi tako milostni, da so ga še nam drugim vsiljevali. Ko so videli, da se mi na vse mogoče načine izgovarjamo in njih smrdljivega »Delavca« niti v roke vzeti ne maramo, začeli so z učeno besedo razlagati to, kar »Delavec« piše. Tu se jim je pa nekaj čudnega pripetilo!! Izmed idrijskih delavcev bil je pričujoč tudi g. Simon Lapanje, rudar in posestnik v Grapi, odbornik k a t o l i š k e d e l a v s k e d r u Ź b e. Mož ta je sicer majhen, droban in nezatne postave, toda on ima glavo in srce na pravem mestu, poguma ima pa kakor sam živi Napoleon! On rad molči, kadar vidi, da je treba molčati, toda ne da si jemati besede, kadar vidi, da se je treba potegniti za dobro in pravo! Tudi tukaj je vstal in začel govoriti s tako naudušenostjo, da se je nam Vojskarjem srce kar veselja tajalo. Vse laznjive trditve idrijskih mokračev je točko za točko ovrigel in tako prepričevalno govoril, da smo se kar čudili njegovim besedam. K sklepu svojega govora pozove on slovesno svoje nasprotnike, naj mu le kar takoj imenujejo one ude idrijske »katoliške delavske družbe«, kateri so se, kakor so mokračí ravno prej trdili, protivili povišanju plač, on si jih hoče zapisati in bode skrbel, da bodo pri prihodnji odborovi seji izključeni iz družbe. Na ta njegov slovesni poziv obmolknili so idrijski mokračí prav sramotno; nobenega imena niso vedeli imenovati. Kakor bi jih s kropom polil, postali so poparjeni in polagoma izmuzali so se iz gostilne. Zrak je bil očiščen; mi Vojskarji bili smo neizmerno srečni, da je rudar Simon Lapanje tem imenitnim modrijanom tako posvetil, da bodo gotovo dolgo časa pamtili dan sv. Jakoba. Je res čudno to, da se je zoper nas Vojskarje skoraj vse zaklelo. Sedaj se gori v naših višinah nimamo miru, kakor da bi ne bilo dovolj, da moramo toliko nesramnostij že o Idriji sami slišati, kadar doli pridemo.

Orosijeve izpovedbe. Ko je dr. Krek pri shodu dne 16. julija našteval knjige, katere se navadno naha-

jajo v rokah socijalnih demokratov, je omenjal tudi »Pfaffenspiegel«, grdo in umazano knjižuro, kjer se najpoglejše sramoti duhovski stan. — Orosi se pa pri tem oglasi: »Saj je vse res, kar je notri pisanega, sicer bi je vlada ne privolila tiskati.« — Dobro mu je odvrnil, da vlada tudi ne brani tiskati Pavlihe in Lažnjivega Kljukca, pa vendar menda ni vse res, kar je v teh knjigah. — Dr. Krek je omenjal tudi Dodelovo knjigo »Moses oder Darwin« in nato se je oglasil Orosi: »Darwin je samo resnico pisal. Kar je Darwin pisal, je vse prav.« — Sodimo, te besede govore same zase dovolj!

Iz Idrije. V Idriji imamo prodajalnico neke gospé, ki ima prav sitno podrepno muho za svojega komi-ja. Ta komaj 19 letni mladič — ki prav rad sliši, če mu kdo pravi gospod Blaž — je prišel dné 1. t. m. na shod v Črni Vrh. Gospod Blaže, ki ni ne volilec, niti ne plača krajcarja davka — in tudi nima nobene pravice govoriti — vendar je govoril in s tem samega sebe smesil. Iz njegovega govora se je spoznalo, da niti ne ve, kaj je deželni in kaj državni poslanec! Govoril je čudno slovensščino; malo je zavijal po kroparsko, malo po idrijsko; slovenske slovnice pa ne zna toliko, kolikor jo zna vsak Vojskar. Pravil je menda, da bere slovenske časopise — mi pa le toliko vemo, da Blažeta se nismo videli brati, pač pa pogosto žaklje in drugo ropotijo prenašati; zraven smo imeli priliko opaziti, da veliko govori, a malo pove. Tako je menda tudi v Črnem Vrhu veliko govoril, pa malo povedal; toda Črnovršci ne razumejo šale, — spoznali so kmalu njegovo nagajivost — in hudo bi se mu bilo godilo, da ga ni obvaroval preč. g. župnik črnovrški žilavih pestij razjarjenih črnovrških kmetov. Potepenemu psu enak jo je pobrisal sramotno v Idrijo nazaj z vestjo, da je on jedini skalil lepi mir v Črnem Vrhu. Če ima »Narodova« stranka še kaj več takih sobojevnikov, ji je res čestitati.

Nekaj za naš magistrat! Občinski svet mesta Stuttgart na Württembergem je pred kratkim sklenil, da se za vse trajno pri mestni občini nastavljen delavce ustanovi neke vrste pokojnina za starost in onemoglost. Vsak delavec, ki je bil vsaj deset let v službi občine, ima pravico do pokojnine, ako postane brez svoje krivde nesposoben za delo. In sicer po 10 do 13 letih dobiva na leto 250 mark

po 13 do 16	»	»	»	290
po 16 do 19	»	»	»	330
po 19 do 22	»	»	»	370

itd. Kaj porečejo k temu naši liberalno-narodni mestni očetje? Morda bi ne bilo napačno, ako bi jedenkrat segli v mestno blagajno tudi v korist svojih dovolj izkoriščenih delavcev.

Za dom delavskih stanov!

Bog plačaj gospodom: č. g. Josip Rozman iz Celovca 2 gld., Narodovec 1 gld., katoliško slov. društvo za rad. okraj 15 gld., gosp. Fr. Marješič, župnik na Lipojavu 5 gld., neimenovan 5 gld., s Štajarskega 3 gld. Bog obudi še mnogo posnemalcev!

Fr. Breskvar

knjigovez Pred škofijo št. 6

se priporoča obilnemu naročevanju. Vzlasti ima v zalogi mnogo trpežnih, lepih platnic za knjige družbe sv. Mohorja. Izdeluje vsakorsne, tudi najfinejše platnice. Prevezava misale. Priporoča platnice za Pleteršnik-Wolfov slovar 1 zv. — 90 kr., z vezavo vred 1 gld. 40 kr., platnice za Dom in Svet po 70 kr., z vezavo 1 gld. 20 kr.

Josip Cvetrečnik,

sobni slikar

v Ljubljani, Karlovska cesta 2

24-15

se priporoča.

Čast domačemu obrtu!

Svoji k svojim!

Preč duhovščini in sl. občinstvu se priporočam v izdelovanje

vsakovrstne obleke

po zelo nizki ceni z dobro postrežbo

Fr. Pavšner

krojač

Valvazorjev trg št. 4

v Ljubljani.

Kdo pije
Kathreiner-
Kneippovo sladno kavo?

Vsak

kdor ljubi okusno kavo, hoče zdrav ostati in si kaj prihraniti.

Prihodnja številka Glasnika izide 26. avgusta.